

# Martin Krpan

V.

Cesar pravi na to: „Martin, potrpi no! Vsaj ne bodi tako neučakaven. Ti ne pojdeš od naše hiše, verjemi, da ne! Saj sem jaz gospodar, veš!“

Krpan odgovori: „Vsak človek je tak, kakršnega je bog dal; vsak ima nekaj nad sabo: kdor ni grbast, morda je pa trobast! Moje obnašanje pa ni za vas, že vidim, da ne. Tega se tedaj ne menimo, da bi jaz tukaj ostal. Saj tudi kobilica, ki se ji pravi kozica, ni vajena zmerom ob suhi krmi. Doma se je pasla po gozdu, na potu pa ob cestah!“

Na to pristopi minister Gregor, ki je imel ključe od cesarske kase. Minister se oglaši: „Cesarost, veste kaj? Vaš norec Stehan je umrl: včeraj smo imeli osmi dan za njim, bog mu daj nebeško luč! Stehan in Krpan, to si je nekam jako podobno. Kaj menite? Morda bi le-ta prevzel njegovo službo? Zvitorepec je, debel je, smešen tudi, jezičen ravno tako; vse krščanstvo ga nima takega!“

Krpan odgovori: „Magister Gregor, veste kaj? Enkrat sem bil vaš bebec, dvakrat pa ne bom. Smejalo bi se malo in veliko meni in moji zabljeni pameti, ko bi to naredil. – Zdaj pa dobro, da mi je prišlo na misel! Kmalu bi bil pozabil, kar imam že dolgo na jeziku. Cesarost, nekdaj ste me bili srečali s kobilico v snegu, kajne?“



Cesar: „Bilo je tako, bilo!“

Krpan: „Kaj pa sem nesel na tovoru?“

Cesar: „Bruse pa kresilno gobo.“

Krpan: „To je bilo tačas, ko ste se vi peljali v Jeruzalem.“

Cesar: „Bosa je ta! V Trst sem šel; za Jeruzalem toliko vem, kolikor za svojo zadnjo uro.“

Krpan: „Jaz pa za bruse in kresilno gobo ravno toliko. Takrat, veste, vam nisem bil resnice povedal, kar mi je še zdaj žal. Angleško sol sem prenašal. Saj se nisem bal pravzaprav ne vas ne vašega kočjaža. Pa taka je le: kadar se človek zasukne s pravega pota, naj bo še tako močan, pa se vendor boji, če veja ob vejo udari.“

Na to pravi minister Gregor: „Ne veš, da je prepovedano? To je nevaren človek. Zaprimo ga!“

Krpan odgovori: „Kdo me bo? Morda vi dolgopete, ki ste suhi kakor raženj, ki je vas in vašega magistrovanja z vami komaj za polno pest? Z eno samo roko vas porinem čez svetega Štefana streho, ki stoji sredi mesta!“

Cesar pravi: „Le ti meni povedi, če bi morda še kaj rad. Midva ne bova v sovraštvu ostala ne, če bog da, da ne. Minister Gregor, ti pa ga le pusti!“

Krpan odgovori: „Poslušajte me tedaj! Moje otepanje z Brdavsom vem, da je imena vredno. Kaj se zna? Morda bodo postavači še celo skladali pripovedovalke in pesmi, da se bo govorilo, ko ne bo več vas ne mene, kosti ne prsti, če ne bo magister Gregor dal dugače v bukve zapisati. Pa naj stori, kakor če; meni se ne bo s tem ne prikupil ne odkupil. Ampak vendor je vsak delavec vreden svojega plačila, to sem v cerkvi slišal. Če je vaša draga volja, dajte mi tedaj pismo, ki bo veljavno pred vsako duhovsko in deželsko gosposko; pa tudi svoj pečat morate udariti, da bom brez skrbi nosil angleško sol po svetu. Če mi to daste, naj bom ves malopridnež, kolikor me je pod klobukom,

ako vam bom kdaj kaj opotikal, dokler bom tovoril!“ Cesar je bil precej pri volji; minister Gregor pa nikakor ni pritegnil. Ali cesar ga ni poslušal, ampak šele dejal je: „Gregor, vzemi pero in zapisi, kakor je Martin rekel!“

Minister Gregor se je kislo držal, branil se pa le ni, kakor so mu veleli. Kadar je bilo pismo narejeno in zapečateno, pravi cesar Krpanu: „Martin, ali prodaš meni pogače in vino pa kar je še drugih reči? Najlažje bo tako, lej! S cesarico bom že jaz govoril, da bo prav. Mošnjo cekinov ti dam, ti boš pa blago pustil. Kdo bo to prenašal z Dunaja do Svetе Trojice?“

Krpan odgovori: „Poldružo mošnjo pa še kakšno krono povrhu, vem, da je lepo vredno, ko bi prodajal brat bratu. Pa naj bo, no, pri vas ne bom na tisto gledal. Samo da jaz ne bom imel pri cesarici zavoljo tega nikakršnih oholkov; ne lazim rad okoli gospiske! Pa saj imam priče, da ste vi prevzeli vse sitnosti, ki bodo priše prvič ali drugič iz tega, dobro me poslušajte!“

Cesar mu de: „Nič se ne boj; to bom že povrnal sam brez tebe. Na mošnjo; tu je pa še pismo.“

Krpan odgovori: „Lepa hvala vam bodi najpopred za pisemce, da ga bom v zobe vrgel vsakemu, kdor me bo ustavljal na cesti; pa tudi zavoljo mošnjička se ne bom krčil. Kaj se ve, kaj zadene človeka v neznanju? Morda mi utegne



še na hvalo priti. Vselej pravijo: bolje drži ga, kakor lovi ga. Že hudo me ima, da bi spet enkrat bil na Vrhu pri Sveti Trojici. Samo še nekaj bi vas rad prosil, ko bi mi dali človeka, da bi me spremil do ceste. Mesto je veliko, hiš je, kolikor jih še nisem videl, kar sol prenašam, akoravno sem že v Reki bil, tudi v Kopru, na Vrhniku in v Ljubljani; ali toliko ulic ni nikjer.“

Cesar mu je obljudil svojega služabnika, potlej mu je roko podal, pa tudi Gregorju vele, naj mu jo poda. Minister se ni branil, ali vendar je bil zavoljo pisma ves zelen od jeze.

Krpan zadene kij in mesarico, in to so bile njegove zadnje besede pred cesarjem: „Ko bi se spet oglasil kak Brdavs ali kdo drug, saj veste, kje se pravi na Vrhu pri Sveti Trojici. Pozdravil bom pa že Vrhovščanke in mater županjo. Zdravi ostanite!“

„Srečno hodi!“ pravi cesar, minister Gregor pa nič.

1. Minister Gregor je suh kakor \_\_\_\_\_. 2. Kakšen človek naj bi bil Krpan, pravi Gregor. \_\_\_\_\_ 3. Cesar pravi, da je v hiši on \_\_\_\_\_. 4. Vsak delavec je vreden svojega \_\_\_\_\_. 5. Kje se je še pasla kobila? \_\_\_\_\_ 6. Cesar mu je dal pismo in \_\_\_\_\_. 7. Kje Krpan ne lazi rad? \_\_\_\_\_ 8. Za Jeruzalem cesar ve toliko kot za svojo \_\_\_\_\_. 9. Kako se je držal minister Gregor? \_\_\_\_\_ 10. Vselej pravijo: bolje drži ga, kakor \_\_\_\_\_. 11. Kakšen je bil minister Gregor od jeze? \_\_\_\_\_

**Geslo ti pove,  
kaj je Krpan prenašal.**

(\_) (\_) (\_) (\_) (\_) (\_) (\_) (\_) (\_) (\_)  
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11